

AGREGÁTNÍ POPTÁVKA A AGREGÁTNÍ NABÍDKA

www.eKoFun.cz

AGREGÁTNÍ POPTÁVKA

Agregátní poptávka(AD)

vyjadřuje různá množství statků a služeb (reálného HDP)

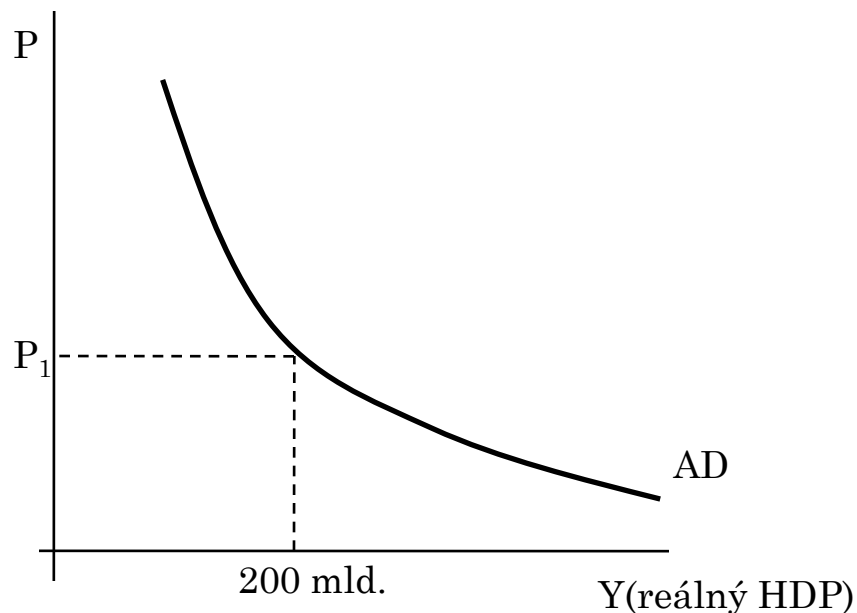
spotřebitelé, firmy, vláda a zahraniční zákazníci koupit při různých cenových hladinách

$C+I+G+NX$ při různých cenových hladinách(P)

Cenovou hladinu získáme například pomocí deflátoru HDP

EKO FUN

Při cenové hladině P_1 je v ekonomice poptáváno za 200mld. Kč

Proč s poklesem cenové hladiny roste za jinak stejných okolností reálný produkt?

Logicky, čím je levnější zboží tím ho budeme více nakupovat, ale pozor!

Vysvětlení z mikroekonomie, kdy pokles ceny statku způsobil změnu nakupovaného množství vlivem substitučního a důchodového efektu

Agregátní poptávka obsahuje veškeré zboží a služby v ekonomice
Pokles cenové hladiny znamená, že poklesly ceny veškerých výrobků

Jak tedy vysvětlit klesající tvar AD?

EKO FUN

Efekt reálných peněžních zůstatků

Efekt bohatství

Zahraniční efekt

Efekt reálných peněžních zůstatků (efekt úrokové míry)

Pokles cenové hladiny z $P_1 \rightarrow P_2$

Co se stane na trhu peněz?

Centrální banka ovlivňuje nominální peněžní zásobu

Na ose x znázorňovat reálnou peněžní zásobu (nominální/cenová hladina)

Nominální peněžní zásoba je 100 mld. a cenová hladina $P_1=1$, $M/P_1=100$ mld

Dojde k poklesu cenové hladiny na $P_2=0,9$, $M/P_2=111,1$ mld

Reálná peněžní zásoba se zvýší z $MS \rightarrow MS'$

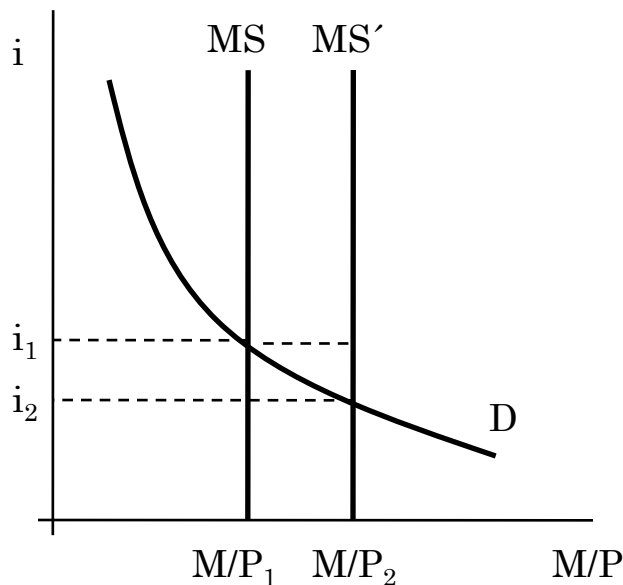
Zvýší se reálná peněžní zásoba, úroková míra zůstává stále i_1

Lidé drží množství M/P_2 (111,1 mld) při i_1 chtějí držet pouze M/P_1 (100 mld.)

Začnou se zbavovat přebytečných peněz a nakupovat dluhopisy

Poroste cena dluhopisů

Úroková míra bude klesat

Co způsobí pokles úrokové míry?

Na velikosti úrokové míry závisí investice
spotřeba i vládní výdaje

Čím nižší úroková míra, tím levnější úvěry
pro firmy bude atraktivnější investovat
Statky dlouhodobé spotřeby

(leasing, spotřebitelské úvěry, hypotéky)

Pokles úrokové míry má vliv na velikost splátek

Lidé si více půjčují a **více utrácení**

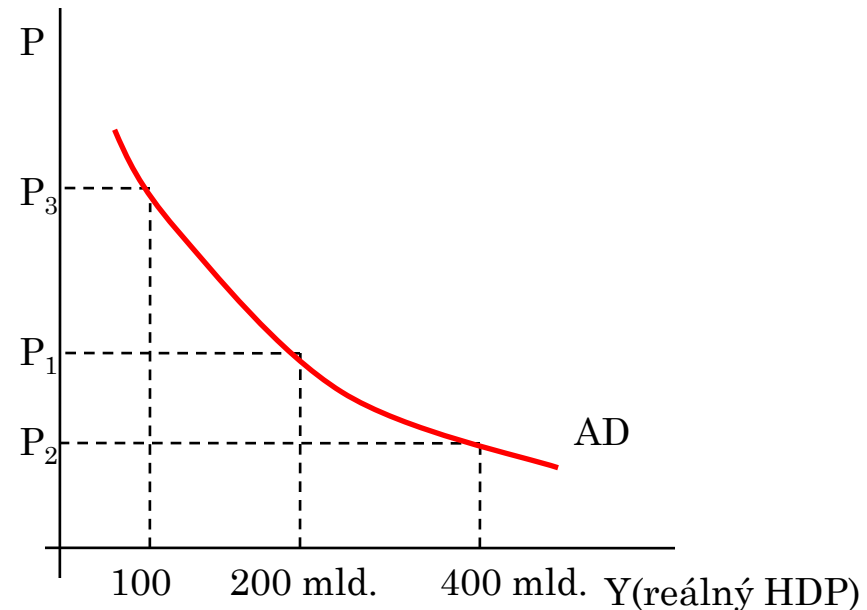
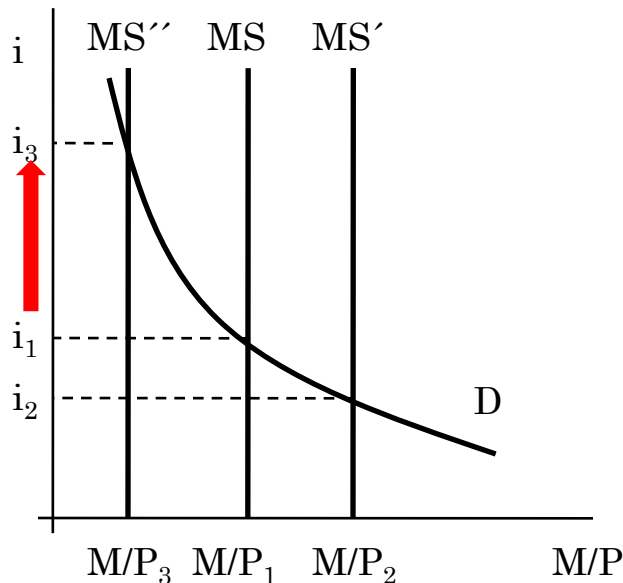
Pokles cenové hladiny způsobil pokles úrokové míry a ta se promítla do zvýšení investic a spotřeby

$$\text{HDP} = C + I + G + \text{NX}, \text{ roste } i \text{ HDP}$$

Růst cenové hladiny má opačné účinky, sníží se reálná peněžní zásoba
 Lidé při dané úrokové míře drží méně reálných peněžních zůstatků
 Začnou prodávat dluhopisy, tím poklesne jejich cena a vzroste úroková míra

Vyšší úroková míra zdraží úvěry a tím i investice pořízené z úvěrů
 Růst úrokové míry může také pozastavit některé méně výnosné investice
 Více se vyplatí uložit peníze v bance
 Zdraží se spotřebitelské úvěry, hypotéky, leasingy a lidé budou méně spotřebovávat
Klesne HDP

EKO FUN

Efekt bohatství

Subjekty(domácnosti+firmy) drží určitou část svého bohatství v penězích

Pokles cenové hladiny znamená-můžeme si více koupit

Například máme doma pod postelí schováno 100tis. Kč, pokles cenové hladiny z 1 na 0,8(všechny statky se zlevnili o 20%!) znamená že reálně držíme více peněz

Můžeme koupit více statků a služeb

Zahraniční efekt

Součástí agregátní poptávky je čistý export

V domácí ekonomice klesne cenová hladina, stává se domácí zboží na zahraničních trzích levnější a roste vývoz

Roste NX součást agregátní poptávky

Růst cenové hladiny má opačný účinek, domácí zboží se stává dražší na zahraničních trzích, méně konkurence schopné

Škoda Octavia stojí 500tis. Kč v ČR a je vyvážena do EU při kurzu 25Kč/EUR

Octavia se prodává za($500\ 000/25=20\ 000$ EUR)

V ČR dojde ke snížení cenové hladiny o 5%, všechny statky s služby se zlevní o 5%(zjednodušení!)

Octavia stojí 475tis. Kč, za předpokladu že **měnovým kurz je fixní**

Octavia v EU stát($475\ 000/25=19\ 000$ EUR)

Kdyby byl kurz plovoucí, změna P by ovlivnila kurz

Uvedli jsem si tři možná vysvětlení, proč se se změnou cenové hladiny mění výdaje domácností a firem, proč je AD klesající

Změny agregátní poptávky

Musíme rozlišovat pohyb po křivce, a pohyb celé křivky

Pohyb po křivce nastává mění-li se cenová hladina (viz. Předchozí kapitola)

Agregátní poptávka roste, posouvá se rovnoběžně doprava, klesá posouvá se rovnoběžně doleva

AD je tvořena C, I, G, NX, posouvá se tehdy, mění-li se některá z těchto částí

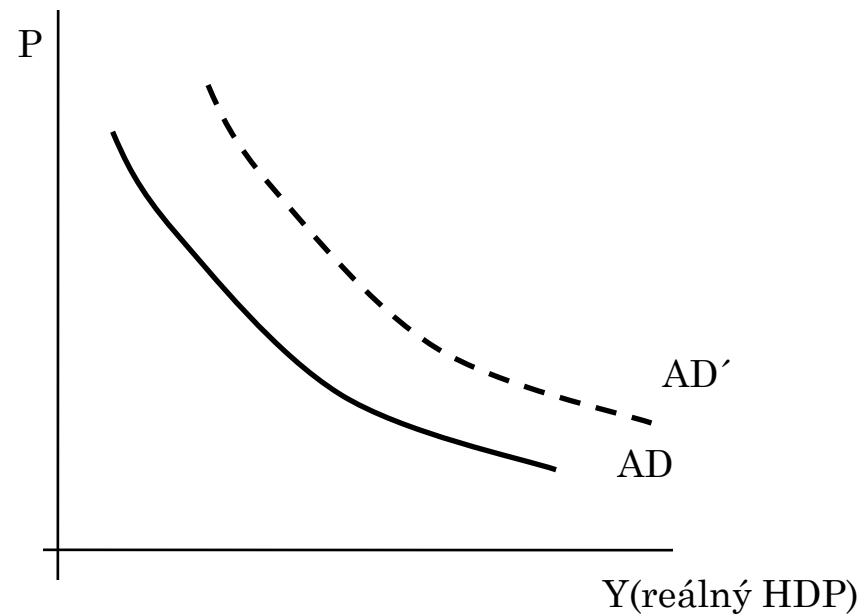
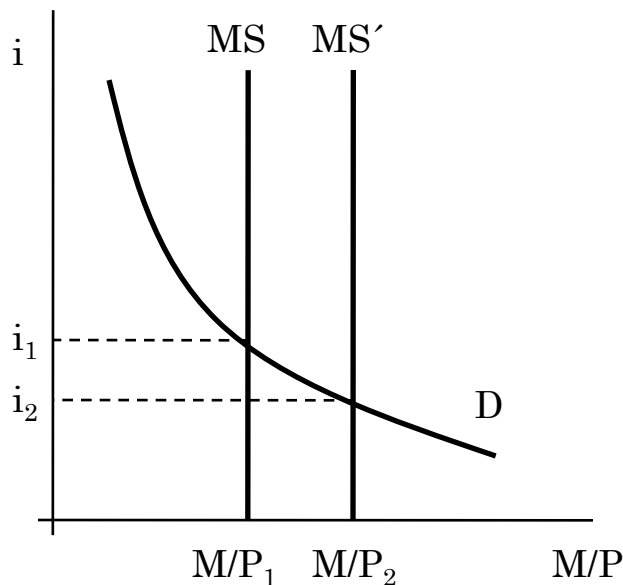
Změny peněžní zásoby

CB zvýší nabídku peněz, klesne i , vzrostou $I+C$ - AD se rovnoběžně posouvá doprava

POZOR neplést s efektem reálných peněžních zůstatků

kde pokles cenové hladiny způsobil růst reálné peněžní zásoby

Centrální banka zde mění množství peněz v ekonomice, mění se nominální peněžní zásoba

Změny očekávání spotřebitelů a investorů

V současné krizi(2008) firmy moc neinvestují, lidé šetří, nikdo neví, kdy recese dosáhne dna
Až si lidé a firmy začnou myslet, že je krize u konce, změní svoje očekávání a zase začnou více investovat(firmy), nebo nakupovat auta, byty, pračky, ale i lepší jídlo atd.(domácnosti)
Tento efekt posune celou křivku AD doprava

Změny bohatství

Pokud lidem vzroste bohatství, z jiného důvodu než vlivem **poklesu cenové hladiny** (akciový boom, nalezení ložisek ropy) vzroste jejich spotřeba a AD se posouvá doprava

Kdyby se měnila cenová hladina posouvali bychom se po křivce AD

Příklad Rusko a vysoké ceny ropy a zemního plynu

Příklad nemovitostní bublina a rychlý pokles cen akcií

Křivka AD se posunula doleva(dále existence nejistoty)

Změna daní

Pokles daní zvýší disponibilní důchod, lidé mohou více spotřebovávat

Snížení daní pro firmy může zvýšit investice, podpořit příchod nových firem, které budou v dané zemi investovat

Změna kurzu domácí měny

Znehodnocení, depreciace - domácí zboží se stává na zahraničních trzích levnější
více konkurence schopné a roste export

zároveň se stává dovážené zboží dražší a klesá import

$NX=EX-IM$ rozdíl se zvětšuje - čistý export roste

Součást agregátní poptávky, křivka AD posouvá doprava

Škoda Octavia stojí 500tis. Kč, vyvážíme do EU. Kurz 25Kč/EUR, cena 20000EUR
znehodnocení, depreciace znamená že kurz vzroste například na 27Kč/EUR

Octavia se nyní bude prodávat za 18 518EUR

Dovážíme BMW 7 ☺ v Německu stojí 120000EUR, při 25Kč/EUR

Na našem trhu bude stát 3mil. Kč

Při znehodnocení koruny na 27Kč/EUR pak 3,24mil. Kč

Příklad, vzpomeňme si na léto 2007 kdy koruna stále posilovala, apreciovala

Oživení v zahraničí

Zvýšení důchodu v zahraničí, zvýší poptávku po zahraničním zboží

V domácí ekonomice roste export a naopak

Česká Republika je exportní země, pokles důchodu v zahraničí značně ovlivní český

HDP, krize 2007/8 Německo omezuje nákup Škodovek

AGREGÁTNÍ NABÍDKA

Agregátní nabídka vyjadřuje různá množství statků a služeb(reálné HDP), které chtějí firmy při různých cenových hladinách vyrábět

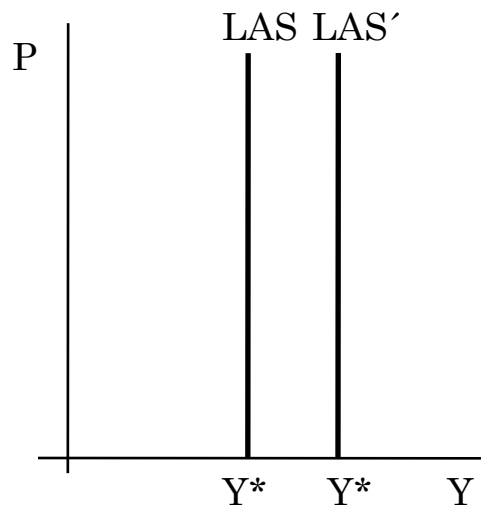
Musíme rozlišovat dlouhé a krátké období

Dlouhé období

Křivka agregátní nabídky(LAS) je vertikální a vždy na úrovni potenciálního produktu
Potenciální produkt(Y^*): produkt, který je vytvářen při přirozené nezaměstnanosti
 Neexistují tlaky na změnu cenové hladiny

Dochází k plnému využití všech výrobních zdrojů, práce a kapitálu

Dlouhodobě nemůže ekonomika více vyprodukovat

Potenciální produkt může růst(klesat)
 Růstem výrobních faktorů
 Zvýšení produktivity(technologický pokrok)
 Posun LAS

Krátké období

V krátkém období je křivka agregátní nabídky rostoucí(SAS) mainstream

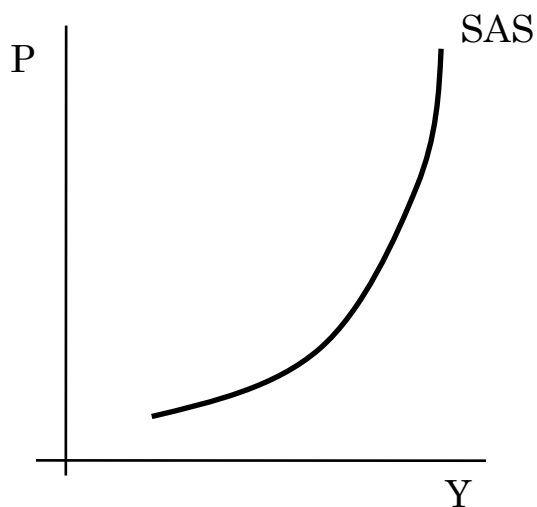
Čím je vyšší cenová hladina, tím firmy budou víc nabízet

Reálná produkt se v krátkém období může lišit od potenciálního produktu

Pokud je reálný produkt pod potenciálním produktem, nejsou plně využity výrobní zdroje a vzniká nezaměstnanost

Pokud je reálný produkt nad potenciálním produktem, výrobní zdroje jsou přetěžovány ekonomika se přehřívá, lidé pracují přesčas

EKO FUN

Změny krátkodobé agregátní nabídky

Posun křivky krátkodobé agregátní nabídky nahoru a dolů způsobuje změna nákladů

Změna nákladů může být způsobena změnou cen vstupů:

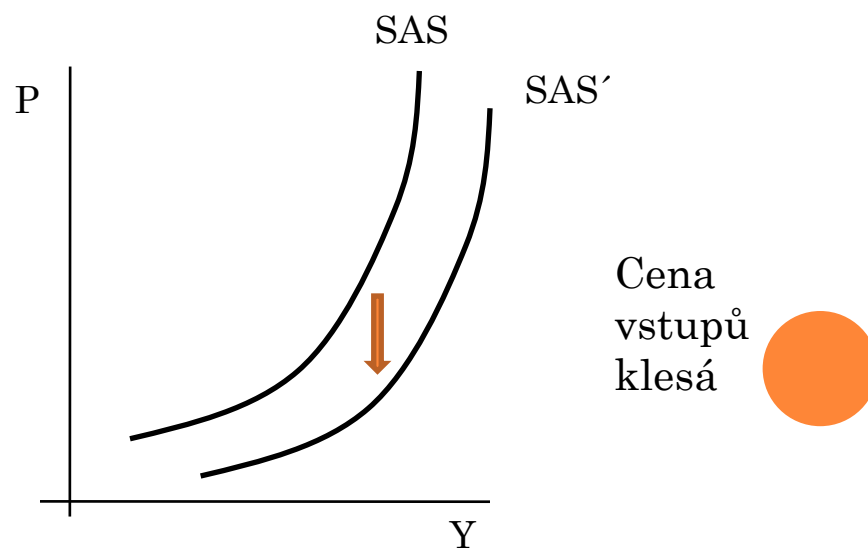
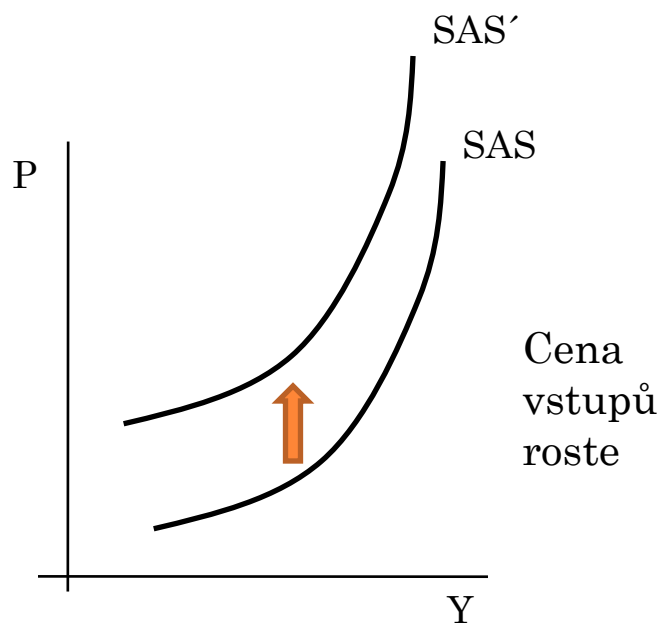
- změnou nominálních mezd
- změnou cen surovin(ropa)
- změna měnového kurzu

Dopravní podnik, kromě dopravních prostředků a řidičů nakupuje palivo pro svá vozidla
cena ropy se vytváří na světových trzích a je vyjádřena v dolarech

Co se stane bude-li koruna k dolaru posilovat z 18Kč/USD na 16Kč/USD?

Dovážená ropa do ČR se zlevní a firmě(firmám) klesnou náklady

Oslabení koruny vůči dolaru z 18Kč/USD na 20Kč/USD znamená zdražení dovážené ropy

Faktory které posouvají SAS nahoru a dolů se označují jako **nominální**

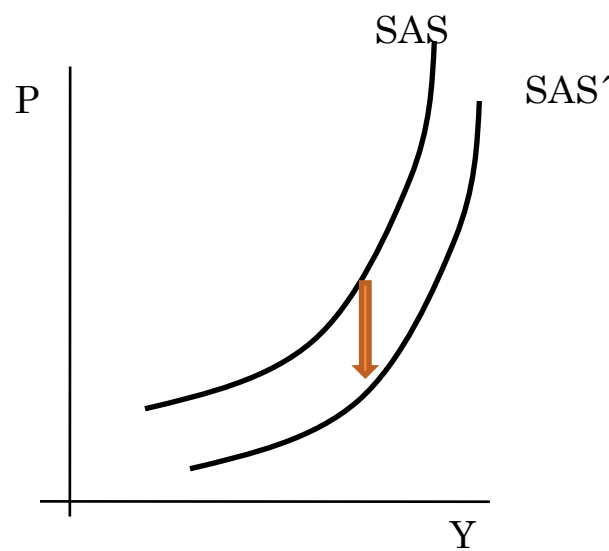
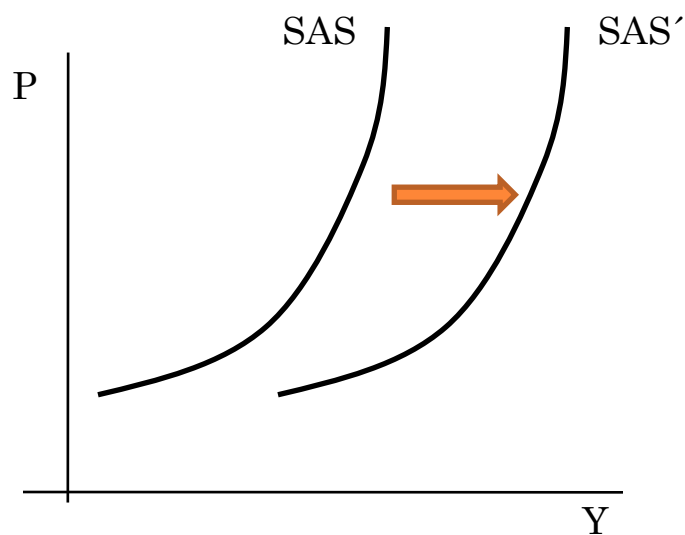
Kromě nominálních faktorů, rozlišujeme faktory **reálné**

Způsobují posun SAS doprava a doleva - stejné faktory které posouvali přímku LAS

NEPLÉST

Změna reálných faktorů

Změna nominálních faktorů

AGREGÁTNÍ POPTÁVKA A NABÍDKA-ROVNOVÁHA

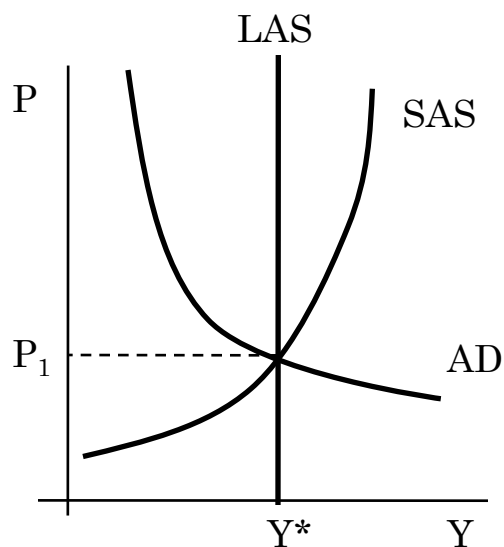
V bodě kde se protíná AD s SAS vzniká krátkodobá rovnováha

AD protíná SAS a zároveň i LAC, vzniká dlouhodobá rovnováha

Na při úrovni potenciálního produktu (Y^*) a rovnovážné cenové hladině P_1

Jak se ekonomika dostává do své krátkodobé, dlouhodobé rovnováhy když je původní rovnováha narušena změnami agregátní poptávky, či nabídky

EKO FUN

Rovnováha po růstu agregátní poptávky

1. Dojde k růstu agregátní poptávky (C, I, G, NX) peněžní zásoby $AD \rightarrow AD'$
2. Roste cenová hladina, zvyšují se ceny a firmy vyrábějí více ekonomika se dostala nad svůj potenciální produkt firmy zvýší mzdy pracovníkům, vytváří se vyšší produkt (Y_1) vzniká nová krátkodobá rovnováha E_1
3. Zaměstnanci dostali vyšší mzdy - pracují déle, pak zjistí, že vzrostla i cenová hladina
4. Zaměstnanci mají vyšší nominální mzdy, ale co reálnou mzdou?
5. $w_1 = 20000\text{Kč}$ při $P_1 = 1$ $w_2 = 25000\text{Kč}$ $P_2 = 1,3$
Původní reálná mzda byla 20tis.Kč, nová reálná mzda je 19230Kč
Zaměstnanci si mohou koupit méně, než před změnou

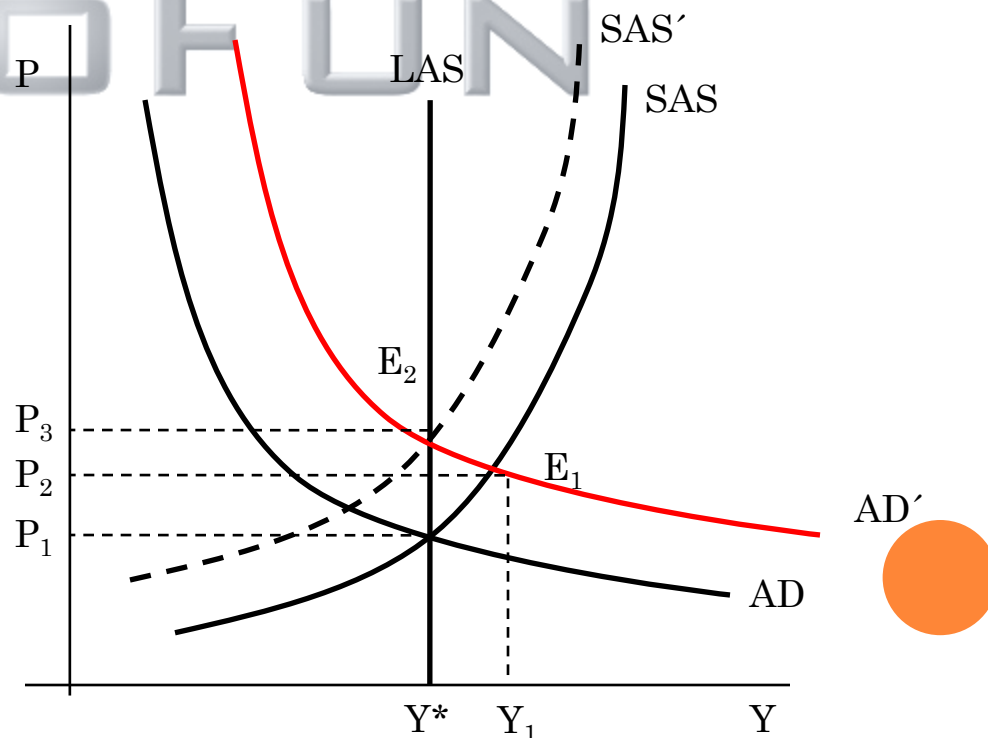
EKO FUN

Rostou nominální mzdy
Rostou náklady firem
Posunout SAS

Bude se posouvat tak dlouho, než
nenastane nová dlouhodobá
rovnováha na Y^*

Dlouhodobá rovnováha E_2
Konečný důsledek například
zvýšení vládních výdajů

Krátkodobě růst reálného HDP
dlouhodobě pouze růst cenové
hladiny

Krátkodobě produkt vzrostl, zaměstnanci byli ochotni pracovat více
 Při vyšších nominálních mzdách, rostl nejen produkt ale i cenová hladina
 Snižovala reálné mzdy - zaměstnanci podleli **peněžní iluzi**
 Peněžní iluze vyprší a požadavky na zvýšení mzdy

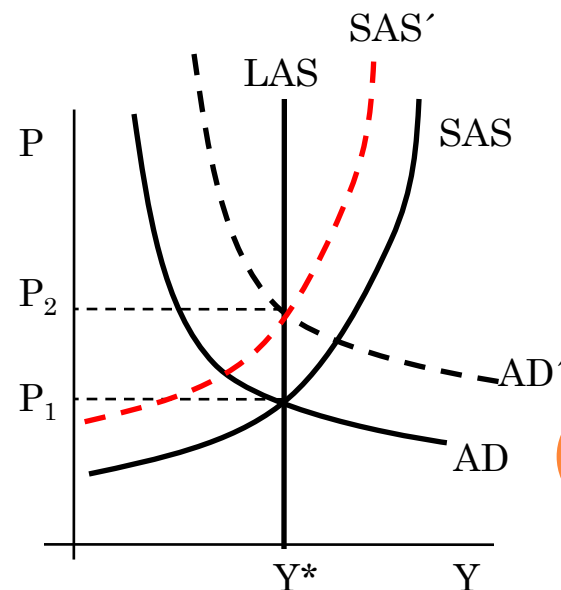
Produkt se může vlivem peněžní iluze krátkodobě vychýlit, ale dlouhodobě se vždy vrací na svůj potenciální produkt

Dalším vysvětlením výkyvu krátkodobého produktu mohou být kolektivní smlouvy
 Podniky se zaměstnanci dohodnou určitou výší mezd na určité období, například 1 rok

EKO FUN

Rostou vládní nákupy vzroste $AD \rightarrow AD'$
 Růst AD - růst cenové hladiny - klesnou reálné mzdy
 Za rok nové (vyšší) mzdy v kolektivní smlouvě
 Rostou nákladu, posun $SAS \rightarrow SAS'$

Jediným dopadem v dlouhém období je růst cenové hladiny

Rovnováha po poklesu agregátní poptávky

1. Dojde k poklesu agregátní poptávky, klesne (C, I, G, NX, peněžní zásoba) $AD \rightarrow AD'$
2. Klesá cenová hladina, snižují se ceny a firmy vyrábějí méně, ekonomika se dostala pod svůj potenciální produkt
3. Firmy by měli reagovat snížením mezd, aby snížily náklady, ale v tom jim brání odbory a kolektivní smlouvy, proto začnou propouštět a sníží výrobu a roste nezaměstnanost
4. Reálný produkt klesá na Y_1 do nové krátkodobé rovnováhy E_1
5. Kolektivní smlouvy vyprší - vysoká nezaměstnanost, lidé jsou ochotni pracovat za nižší mzdu, pokles mezd způsobí snížení nákladů
6. Posun SAS dolů (agregátní nabídka roste) až do bodu E_2
7. Nová dlouhodobá rovnováha při potenciálním produktu ale při nové cenové hladině

Reálný produkt klesl pod potenciální produkt vlivem strnulých nominálních mezd

Dlouhodobě se mzdy přizpůsobí
Reálný produkt se vrací na svojí původní úroveň (potenciální produkt)

Konečným důsledkem je nižší cenová hladina

